

XXXI Premi Carme Serrallonga a la Qualitat Comunicativa

VEURE EL MÓN A TRAVÉS DELS ULLS D'UNA PERSONA CEGA

David Panadés i el pòdcast *Com ho veus?*

Pseudònim: Tomás Nevinson

Com ho veus? és una iniciativa radiofònica impulsada per David Panadés, un igualadí cec de naixement. Aquest projecte de Ràdio Igualada, que podem trobar a les plataformes *Spotify* i *Ivoox*, pretén apropar la realitat quotidiana de les persones amb discapacitat visual a partir de la descripció detallada de diversos indrets emblemàtics de la ciutat d'Igualada. He volgut proposar el pòdcast *Com ho veus?* com a candidat a iniciativa amb una política comunicativa exemplar per la seva claredat a l'hora de transmetre missatges no discriminatoris, pel seu paper indispensable a l'hora de mostrar al públic quina és la realitat i les condicions de vida de les persones amb ceguesa i també perquè aquest pòdcast fomenta la solidaritat i la importància d'un patrimoni municipal (Igualada, en aquest cas).

David Panadés i el pòdcast *Com ho veus?*

El pòdcast *Com ho veus?* és un programa radiofònic dirigit i presentat per David Panadés. Estrenat el desembre de l'any 2022, aquest projecte de Ràdio Igualada va néixer a partir de l'experiència personal del seu presentador. Panadés, igualadí de trenta anys i cec de naixement, explica que feia anys i panys que sovintejava diversos indrets emblemàtics de la seva ciutat, però que fins ara mai no n'havia conegut l'aspecte: «he anat moltes vegades al Teatre Municipal, a la plaça de l'Ajuntament, però en realitat no sé com són»¹. D'aquesta manera, el pòdcast *Com ho veus?* apareix com a resposta a aquest problema. El projecte, que és possible gràcies a l'ajuda de Xavier Dàvila —director de la Ràdio Igualada— i que també compta amb el suport de l'Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE), proposa episodis curts de mitja hora en què deu voluntaris mostren *in situ* deu racons representatius de la ciutat d'Igualada a David Panadés, tot fent-ne descripcions rigoroses i mostrant al presentador diversos detalls dels indrets mitjançant el sentit del tacte. Així, doncs, el pòdcast reuneix una desena de capítols en què Panadés descobreix la Basílica de Santa Maria, el parc de l'Enxub, la plaça Pius XII, la plaça de l'Ajuntament, la plaça de Cal Font i la seva

¹ Diari VeuAnoia.cat. *El "Com ho veus?" de Ràdio Igualada recull el Premi Millor Programa de Ràdios Locals atorgat per Ràdio Associació de Catalunya* (2023).

biblioteca, les cotxeres de Moixiganguers, la pista d'hoquei del Pavelló de les Comes, el Teatre Municipal Ateneu, la Comissaria dels Mossos d'Esquadra i la Casa de la Festa². El programa també consta de quatre episodis complementaris (*bonus track*) en què Panadés, acompanyat del periodista Joan Maria Morros, visita Barcelona i descobreix les instal·lacions de Catalunya Ràdio³ i de RAC1, el BCN FILM FEST i l'estadi Lluís Companys⁴. En aquesta visita, també coneix el seu admirat Jordi Basté i fins i tot té el privilegi de poder sospesar a les seves mans un dels premis ONDAS que ha guanyat el popular periodista.

El programa va rebre el 20 d'abril del 2023 el premi Ràdio Associació al millor programa de ràdio local⁵. El novembre del mateix any, Panadés va recollir el premi Lacetània de Comunicació⁶ a iniciatives informatives en qualsevol mitjà de comunicació social, sobre temes de les comarques de l'Anoia, el Bages, el Berguedà, el Moianès, el Solsonès, la Cerdanya, l'Alt Urgell i el Baix Llobregat Nord, convocat pel diari *Regió7*. Aquests premis se li van atorgar pel seu «caràcter innovador i per la seva forta dimensió integradora»⁷, i per a Panadés palesen la validesa i el potencial de les persones cegues, en contra de la creença popularitzada de la majoria dels ciutadans, que estableix que les condicions de vida del col·lectiu de persones amb discapacitat o diversitat funcional pateix massa limitacions.

L'odissea de viure com una persona cega

«Soc una persona cega, però això no vol dir ni que sigui un discapacitat ni que sigui un minusvàlid. Soc una persona amb diversitat funcional que pot fer les mateixes coses que la majoria», explica David Panadés a *El suplement* de Ràdio Catalunya.

La democratització en l'accés laboral ha de ser una prioritat per a tothom. A la *Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat i protocol facultatiu* de les Nacions Unides s'exposa l'obligatorietat que les condicions laborals per a les persones amb una discapacitat física o mental siguin les mateixes que per a la resta dels ciutadans: «els estats part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a treballar en igualtat de condicions amb les altres; això inclou el dret a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant un treball lliurement triat o acceptat en un mercat i un entorn laborals que siguin oberts, inclusivament i

² Vid. Annex 3. Fotografies d'en David Panadés descobrint Igualada. Extret de: www.comhoveus.cat.

³ Vid. Annex 5. Fotografia d'en David Panadés a Catalunya Ràdio. Extret de: www.comhoveus.cat.

⁴ Vid. Annex 6. Fotografia d'en David Panadés a l'estadi Lluís Companys. Extret de: www.comhoveus.cat.

⁵ Vid. Annex 8. Fotografia de Panadés recollint el premi. Extret de: www.comhoveus.cat.

⁶ Vid. Annex 7. Fotografia de Panadés recollint el premi. Extret de: www.comhoveus.cat.

⁷ Tuit d'Òmnium Bages-Moianès a la xarxa social X (@omniumbages). 13 de novembre del 2023.

accessibles a les persones amb discapacitat»⁸. A Espanya aquesta voluntat també es concreta a la Constitució Espanyola: «los poderes públicos impulsarán las políticas que garanticen la plena autonomía personal y la inclusión social de las personas con discapacidad»⁹. La seva aplicació real, però, encara és lluny. La realitat és que a Europa el 75% de les persones amb discapacitat visual no tenen feina, és a dir, 3 de cada 4 ciutadans cecs estan a l'atur. D'altra banda, el 90% dels treballadors afirmen que és impossible donar feina als ciutadans que pateixen ceguesa¹⁰. Sovint, les empreses no estan preparades per adaptar la feina a una persona amb discapacitat visual. A Espanya, la font principal de feina per a les persones cegues és la venda de la rifa i d'altres jocs d'atzar que organitza l'ONCE. Aquesta associació, però, també s'encarrega de facilitar eines tecnològiques que facin més senzilla l'adaptació dels cecs al mercat laboral. El col·lectiu de persones amb discapacitat o diversitat funcional tot sovint queda desplaçat a causa d'unes polítiques laborals que no paren compte a realitzar accions tan senzilles com adaptar ordinadors o instal·lar lectors de pantalla (com molt bé explica David Panadés a *El suplement*) que permetin la inserció laboral dels ciutadans amb discapacitat visual. En conseqüència, el col·lectiu veu limitat el seu accés i participació en la vida pública i laboral.

Com ho veus? Empatia, reflexió i patrimoni municipal en un sol programa

Les bases del *Premi Carme Serrallonga* estableixen que «es valorarà sobretot aquella política comunicativa que s'atreveixi i s'arrisqui a anar més enllà del que estableix la normativa legal». El pòdcast *Com ho veus?* és, sense cap mena de dubte, una proposta veritablement original i arriscada que ha contribuït a la visibilització del col·lectiu invident, al foment de la solidaritat i de l'empatia i a la defensa d'un patrimoni local.

En primer lloc, el programa radiofònic *Com ho veus?* ha emergit com un projecte indispensable per a la conscienciació de les dificultats i de la vida quotidiana de les persones amb discapacitat visual. A través dels seus relats i descripcions detallades de la ciutat, aquest programa ha aconseguit reflexionar sobre certs aspectes que abans passaven desapercebuts per a molta gent. Per exemple, el programa ha evidenciat que diverses persones cegues de naixement mai no han pogut conèixer com és casa seva o quin és l'aspecte de diversos llocs de la seva ciutat. La majoria dels ciutadans que no pateixen cap discapacitat visual no

⁸ Nacions Unides (2006). *Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat i protocol facultatiu*. Art. 27 - 1.

⁹ Constitución Española. Art. 49. Boletín Oficial del Estado (BOE), 29 de diciembre de 1978, núm. 43, pp. 19462 - 19471.

¹⁰ Dades extretes de: euroblind.org.

acostumen a plantejar-se aquesta qüestió i ignoren els problemes diaris dels cecs. D'altra banda, la participació activa de voluntaris en la tasca de descriure la ciutat d'Igualada al presentador ha estat fonamental en aquest procés de conscienciació. Aquests voluntaris, que no pateixen cap mena de discapacitat visual, no només han hagut de descriure minuciosament diversos llocs del municipi, sinó que han hagut de posar-se a la pell del presentador per tal de donar màxima transparència a la seva explicació. Per exemple, a partir d'aquest exercici han pogut capir la importància de l'ús de la resta de sentits (tacte, olfacte, oïda i gust) per a un cec. Al cap i a la fi, la millor manera de copsar realment com és la realitat d'una persona invident és posant-se a la seva pell i adquirint la seva perspectiva del món. El pòdcast està dirigit també a una audiència cega i pretén atansar la descripció física de diversos indrets d'Igualada als catalans invidents que, com el mateix presentador, mai no han pogut saber quin aspecte té la capital de l'Anoia. Com que està dirigit a aquesta audiència, la resta del públic que no pateix cap discapacitat visual també es veu obligada a posar-se a la pell de la persona cega. Aquest exercici té els seus avantatges: per exemple, l'oient pot arribar a entendre la importància del sentit del tacte per als cecs, que els permet imaginar els objectes que tenen al davant. Finalment, gràcies a les entrevistes que ha concedit David Panadés i als diversos discursos que ha fet quan ha hagut d'anar a recollir guardons, el presentador ha pogut verbalitzar directament i a una audiència més general els problemes socials i laborals que actualment pateixen els cecs a Catalunya i a l'Estat Espanyol. Per acabar, després de guanyar diversos concursos pel seu pòdcast, Panadés ha pogut demostrar que —contràriament al que pensa la major part de l'opinió pública— els cecs no viuen tan limitats com la gent es pensa, i que són igual de vàlids en relació amb la gent que no pateix cap mena de discapacitat visual: «espero que això serveixi per fer veure a entitats, associacions, administracions i, en definitiva, a la societat, el potencial que tenim les persones cegues, i les capacitats que tenim si disposem dels elements necessaris per dur a terme qualsevol activitat»¹¹.

A banda, el programa ha fomentat l'empatia i la solidaritat, sobretot en l'àmbit municipal. Cal no oblidar que les persones que han participat en aquest programa han estat voluntaris que han tingut la paciència per explicar detalladament al presentador diversos aspectes de la seva ciutat. L'exercici que han portat a terme també és una mostra flagrant d'empatia perquè, com he explicat abans, aquests voluntaris han

¹¹ InfoAnoia.cat. Diari digital. *El 'Com ho veus?' de Ràdio Igualada, Premi Ràdio Associació al millor programa local (2023)*.

hagut de posar-se a la pell d'una persona amb ceguesa per tal de poder fer arribar amb èxit el seu missatge al presentador.

Finalment, aquesta iniciativa ha fomentat el localisme i la importància del patrimoni municipal d'Igualada. Més enllà de les descripcions detallades dels llocs més emblemàtics de la ciutat, el programa també ofereix curiositats sobre aquests indrets. A més, impel·leix el ciutadà igualadí a aixecar els ulls i a fixar-se en petits detalls de la seva ciutat que fins ara potser havia obviat. Sovint, les nostres preocupacions i l'anodina quotidianitat que, de vegades, regeix el nostre dia a dia ens impedeix apreciar el que tenim davant dels nassos. En aquest sentit, el programa ofereix als igualadins un redescobriment d'Igualada. Per acabar, la tria de la capital de l'Anoia i de voluntaris igualadins per al programa provoca que el pòdcast desprengui un alt nivell de familiaritat. D'aquesta manera, l'oient se sent proper als interlocutors perquè, al cap i a la fi, s'estan descrivint llocs públics i indrets que segurament els veïns igualadins freqüenten cada cop que surten a comprar, que van a treballar... Gràcies a aquesta proximitat, el missatge que ofereix el pòdcast adquireix més força.

A tall de conclusió, aquest programa de Ràdio Igualada fa una tasca excel·lent a l'hora d'apropar la realitat de les persones cegues al públic i, al mateix temps, revalorar el patrimoni històric i arquitectònic de la ciutat d'Igualada. És per tot això i per la seva gran qualitat solidària que considero que *Com ho veus?* mereix el reconeixement a millor iniciativa amb qualitat comunicativa d'enguany.

Bibliografia

- Constitución Española. Art. 49. Boletín Oficial del Estado (BOE), 29 de diciembre de 1978, núm. 43, pp. 19462 - 19471. [Arxiu PDF] Recuperat de: <https://www.boe.es/boe/dias/2024/02/17/pdfs/BOE-A-2024-3099.pdf>. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].
- Euroblind (2012). *Facts and figures*. Recuperat a la pàgina web de l'organització: <https://www.euroblind.org/about-blindness-and-partial-sight/facts-and-figures>. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].
- Nacions Unides (2006). *Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat i protocol facultatiu*. Art. 27, primer paràgraf. [Arxiu PDF]. Departament de Drets Socials de la Generalitat. Recuperat de: https://dretsocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/11discapacitat/2012_04_11_convencio_drets_persones_discapacitat_catala.pdf. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].
- Programa de Catalunya Ràdio *El Suplement* (2023). *David Panadés: «gràcies a la ràdio m'he pogut imaginar la vida»*. Programa emès el 22 d'abril del 2023. Recuperat de: <https://www.ccma.cat/3cat/david-panades-gracies-a-la-radio-mhe-pogut-imaginar-la-vida/audio/1169633/>. [Darrera consulta el 3 d'abril del 2024].
- Pàgina web de l'Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE). Recuperat de: <https://www.once.es/>. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].
- Pàgina web del programa: www.comhoveus.cat. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].
- InfoAnoia.Cat (2023). Diari digital. *El podcast 'Com ho veus' recull vivències d'una persona cega a Igualada*. Recuperat de: <http://infoanoia.cat/podcast-ho-veus-recull-vivencies-duna-persona-cega-igualada/>. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].
- RàdioIgualada (2023). Diari digital. *David Panadés recull el premi Lacetània de Comunicació reivindicant el paper inclusiu de la ràdio*. Recuperat de: <https://radioigualada.cat/lacarta/david-panades-recull-el-premi-lacetania-de-comunicacio-reivindicant-el-paper-inclusiu-de-la-radio/>. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].
- VeuAnoia.Cat (2023). Diari digital. *El "Com ho veus?" de Ràdio Igualada recull el Premi Millor Programa de Ràdios Locals atorgat per Ràdio Associació de Catalunya*. Recuperat de: <https://veuanoia.cat/el-com-ho-veus-de-radio-igualada-recull-el-premi-millor-programa-de-radios-locales-atorga-t-per-radio-associacio-de-catalunya>. [Darrera consulta el 5 d'abril del 2024].

ANNEXOS

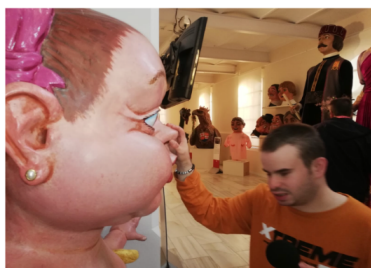
1. David Panadés a Ràdio Igualada.

2. Pere Camps, regidor de Promoció Cultural de l'Ajuntament d'Igualada i David Panadés.

3. David Panadés gravant els 10 primers capítols a Igualada acompanyat de diversos voluntaris.

CAP. 1 - LA CASA DE LA FESTA

CAP. 4 - PISTA D'HOCUEI DEL PAVELLÓ DE LES COMES

CAP. 7 - PLAÇA DE L'AJUNTAMENT

CAP. 2 - COMISSARIA DELS MOSSOS D'ESQUADRA

CAP. 5 - LOCAL DELS MOIXIGANGUERS. LES COTXERES

CAP. 8 - PLAÇA PIUS XII. ORIGEN DE LA CIUTAT

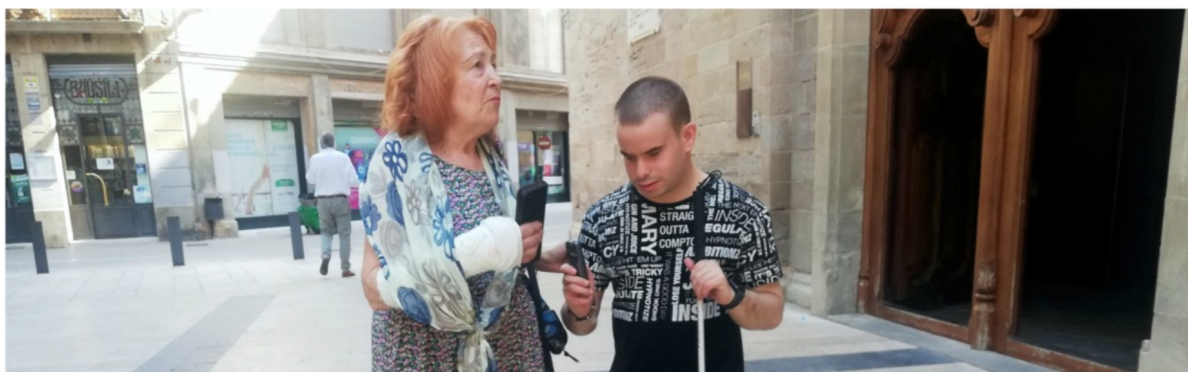
CAP. 3 - TEATRE MUNICIPAL ATENEU

CAP. 6 - PLAÇA DE CAL FONT I BIBLIOTECA CENTRAL

CAP. 9 - PARC DE L'ENXUB

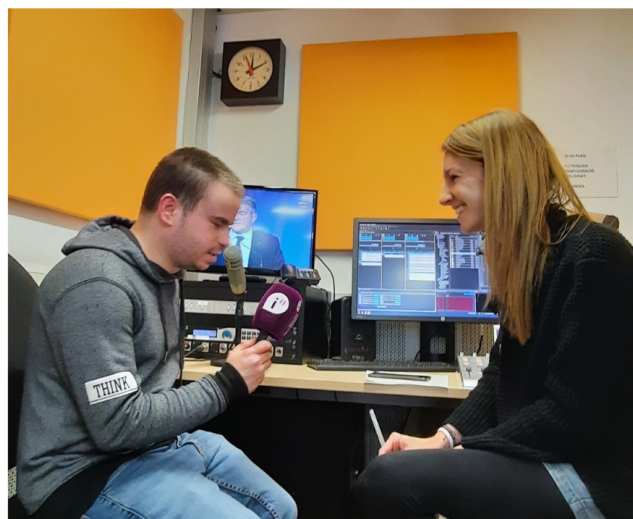

CAP. 10 - BASÍLICA DE SANTA MARIA

4. La importància del sentit del tacte per als cecs: David Panadés aprenent com és un focus mitjançant el tacte, acompanyat per l'actor Pep Farrers al Teatre Municipal Ateneu d'Igualada.

5. David Panadés a les instal·lacions de Ràdio Catalunya, amb Joan Maria Morros.

6. David Panadés a l'Estadi Lluís Companys:

7. David Panadés recollint el premi Lacetània de Comunicació.

8. David Panadés i Xavier Dàvila recollint el Premi Ràdio Associació.

